



The Holy See

PORUKA
SVETOGA OCA
FRANJE
ZA
56. SVJETSKI DAN MIRA

1. SIJEČNJA 2023.

Nitko ne može spasiti sâm sebe.

Krenuti ispočetka nakon COVID-19 da bismo zajedno zacrtali putove mira

»A o vremenima i trenucima nije, braćo, potrebno pisati vam. Ta i sami dobro znate da Dan Gospodnji dolazi baš kao kradljivac u noći« (Prva poslanica svetoga Pavla Solunjanima 5, 1-2).

1. Tim je riječima apostol Pavao pozvao zajednicu u Solunu da, u iščekivanju susreta s Gospodinom, ostane postojana, s nogama i srcem čvrsto na zemlji, sposobna pažljivim pogledom promatrati stvarnost i događaje povijesti. Čak i kad se događaji u našem životu čine tragičnima i osjećamo se gurnutima u mračni i teški vrtlog nepravde i patnje, pozvani smo pobrinuti se da nam srce bude otvoreno nadi, staviti svoje pouzdanje u Boga koji nam daje svoju prisutnost, koji nas prati s nježnošću, podupire nas u našim naporima i nastojanjima i, iznad svega, usmjerava nas na našem putu kroz život. Zato sveti Pavao neprestano potiče zajednicu na budnost, traženje dobrote, pravde i istine: »ne spavajmo kao ostali, nego bdijmo i trijezni budimo« (5, 6). To je poziv da budemo budni, da se ne zatvaramo u strah, patnju ili rezignaciju, da ne podlegnemo rastresenosti, da ne klonemo duhom, nego da budemo poput stražara koji znaju ostati budni i uočiti prva svjetla zore, posebno u trenucima najveće tame.

2. COVID-19 nas je bacio u tamnu noć, izbacivši nas iz kolotečine našeg svakodnevnog života, poremetivši naše planove i navike, narušivši prividan mir čak i najprivilegiranijih društava, uzrokujući nesnalaženje i patnju i prouzročivši smrt velikog broja naše braće i sestara.

Našavši se u vrtlogu neočekivanih izazova i u jednoj situaciji koja nije bila sasvim jasna ni sa znanstvenoga gledišta, svijet zdravstva se pokrenuo kako bi ublažio golemu patnju i pokušao pronaći lijek, a jednako tako i političke vlasti koje su morale poduzeti značajne mjere u pogledu organizacije i upravljanja u hitnim situacijama.

Osim tjelesnih simptoma, COVID-19 je izazvao opću slabost koja se ukorijenila u srcima mnogih pojedinaca i obitelji, s nezanemarivim posljedicama, pojačanim dugim razdobljima izolacije i raznim vrstama ograničenja slobode.

Ne smijemo, k tome, zaboraviti da je pandemija dotakla neke neuralgične točke društvenog i gospodarskog poretka, ukazavši na proturječnosti i nejednakosti. Ugrozila je sigurnost zaposlenja mnogih pojedinaca i dodatno pogoršala problem usamljenosti koji uzima sve više maha u našim društvima, naročito usamljenosti najslabijih i najsiromašnijih. Sjetimo se samo, na primjer, milijuna neformalnih radnika u mnogim dijelovima svijeta koji su ostali bez posla i bez ikakvih potpora tijekom razdoblja karantene.

Pojedinci i društvo rijetko napreduju u situacijama koje izazivaju takav osjećaj poraza i gorčine. Tada, naime, dolazi do slabljenja napora koje se ulaže u izgradnju mira kao i do raspirivanja društvenih sukoba, frustracija i nasilja raznih vrsta. U tome smislu, čini se da je pandemija uzdrmala i najmirnije dijelove našeg svijeta, otkrivajući bezbrojne ranjivosti.

3. Nakon tri godine, došlo je vrijeme da se preispitamo, učimo, rastemo i dopustimo da se u nama kao pojedincima i u zajednici dogodi duboka promjena; da iskoristimo ovo povlašteno vrijeme kako bi se pripremili za "dan Gospodnji". Više sam puta ponovio da iz krize nikad ne izlaziš isti: iz nje izlaziš ili bolji ili gori. Pozvani smo danas zapitati se: što smo naučili iz ove pandemijske situacije? Kojim nam je novim putovima krenuti da se oslobodimo okova svojih starih navika, kako bismo bili bolje pripremljeni i odvažili se na nešto novo? Koje znakove života i nade možemo uočiti kako bismo krenuli naprijed i pokušali naš svijet učiniti boljim mjestom?

Nakon što smo se izravno osvjedočili u krhkost koja karakterizira ljudsku stvarnost i našu osobnu egzistenciju, možemo zasigurno reći da najveća lekcija kojoj nas je COVID-19 naučio jest svijest da svi trebamo jedni druge, da je naše najveće, ali i najkrhkije blago ljudsko bratstvo, utemeljeno na našem zajedničkom bogosinovstvu, te da se nitko ne može sâm spasiti. Prijeko je potrebno, stoga, zajedno tražiti i promicati univerzalne vrijednosti koje su putokazi na putu koji vodi do tog ljudskog bratstva. Naučili samo također da povjerenje koje smo polagali u napredak, tehnologiju i učinke globalizacije nije bilo samo pretjerano, nego se pretvorilo u individualističku i idolopokloničku opijenost, ugrozivši jamstva pravde, sklada i mira za kojima tako silno žudimo. U našem svijetu u kojem se sve odvija velikom brzinom, rašireni problemi neravnoteža, nepravdi, siromaštava i marginalizacija vrlo često raspiruju nemire i sukobe, te uzrokuju nasilje, pa čak i ratove.

Dok je s jedne strane pandemija sve to iznijela na vidjelo, s druge strane imali smo priliku otkriti pozitivne stvari kao što su blagodat povratka poniznosti, zatim smanjenje nekih konzumerističkih zahtjeva, obnovljeni osjećaj solidarnosti koji nas poziva da zbacimo sa sebe oklop svoje sebičnosti i otvorimo se patnjama i potrebama drugih, te, na kraju, predano zalaganje, u nekim slučajevima doista herojsko, mnogih osoba koje su se žrtvovala kako bi svi mogli što je bolje moguće prebroditi dramu koju je izazvala ta hitna situacija.

Iz tog iskustva proizišla je snažnija svijest koja poziva sve, narode i države, da ponovno u središte stave riječ “zajedno”. Naime, upravo zajedničkim naporima, u bratstvu i solidarnosti, gradimo mir, osiguravamo pravdu i prolazimo kroz najbolnije događaje. Najučinkovitiji odgovori na pandemiju bili su, doista, oni u kojima su se društvene skupine, javne i privatne institucije i međunarodne organizacije udružile, ostavljajući po strani svoje partikularne interese, kako bi odgovorile na taj izazov. Samo mir koji se rađa iz bratske i nesebične ljubavi može nam pomoći prevladati osobne, društvene i svjetske krize.

4. I baš kad smo se usudili nadati da je najgore u noći pandemije COVID-19 iza nas, nova strašna nesreća zadesila je čovječanstvo. Svjedoci smo izbijanja još jedne pošasti: još jednog rata, koji se dijelom može usporediti s COVID-19, no koji je posljedica krivih ljudskih odluka. Rat u Ukrajini odnosi nevine žrtve i širi neizvjesnost, ne samo među onima koji su njime izravno pogođeni, već, na širi i neselektivan način, i među onima koji tisućama kilometara daleko trpe njegove kolateralne posljedice – dovoljno je podsjetiti samo na probleme s opskrbom žitom i cijene goriva.

To, zasigurno, nije doba nakon COVID-a kakvom smo se nadali ili očekivali. Ovaj rat, kao i svi drugi sukobi diljem svijeta, poraz je za čitavo čovječanstvo, ne samo za strane koje su u njega izravno uključene. Dok je cjepivo za COVID-19 pronađeno, za rat još uvijek nisu pronađena prava rješenja. Sigurno da je virus rata teže pobijediti od virusa koji pogađaju ljudsko tijelo, jer ne dolazi izvana, nego iznutra, iz srca čovječjega nagrđena grijehom (usp. *Markovo Evanđelje* 7, 17-23).

5. Što se, dakle, od nas traži? Traži se, prije svega, da dopustimo da nam se srce promijeni izvanrednom situacijom koju smo proživjeli, to jest da dopustimo Bogu da, preko ovog povijesnog trenutka, preobrazi naše uobičajene kriterije tumačenja svijeta i stvarnosti. Ne smijemo više misliti samo na to kako čuvati svoje osobne ili nacionalne interese, nego se moramo voditi idejom općeg dobra, s istančanim osjećajem za zajednički život, odnosno kao “mi” otvoren sveopćem bratstvu. Ne možemo težiti samo tome da zaštitimo same sebe, već je kucnuo čas da se svi zalažemo oko ozdravljenja našeg društva i našeg planeta, stvarajući temelje za pravedniji i mirniji svijet, ozbiljno predan traženju dobra koje će doista biti opće.

Kako bismo to učinili i živjeli bolje nakon izvanrednog stanja COVID-19, ne možemo zanemariti temeljnu činjenicu: mnoge moralne, društvene, političke i ekonomske krize koje doživljavamo međusobno su povezane, a ono na što gledamo kao na pojedinačne probleme zapravo su jedni drugima uzrok ili posljedica. Stoga smo pozvani na izazove našeg svijeta odgovoriti odgovorno i

suosjećajno. Moramo ponovno razmotriti pitanje osiguravanja javnozdravstvene zaštite za sve; promicati mirovne napore za okončanje sukoba i ratova koji i dalje uzrokuju žrtve i siromaštvo; zajednički i složno brinuti o našem zajedničkom domu i provoditi jasne i učinkovite mjere za borbu protiv klimatskih promjena; boriti se protiv virusa nejednakosti i osigurati hranu i pristojan posao za sve, podupirući one koji ne zarađuju niti minimalnu plaću i nalaze se u vrlo teškim situacijama. Sablazan gladovanja cijelih naroda ostaje otvorena rana. Moramo, kroz odgovarajuće politike, poduzeti odgovarajuće mjere za promicanje prihvaćanja i integracije, posebno u pogledu migranata i onih koji žive kao odbačeni u našem društvu. Samo ako se u tim situacijama budemo predano žrtvovali, s altruističkom željom nadahnutom Božjom beskrajnom i milosrdnom ljubavlju, moći ćemo graditi novi svijet i pomoći u izgradnji Božjeg Kraljevstva, koje je kraljevstvo ljubavi, pravde i mira.

Dijeleći s vama ova razmišljanja, izražavam nadu da ćemo u novoj godini moći hodati zajedno i okoristiti se onim čemu nas povijest može naučiti. Upućujem svoje najbolje želje šefovima država i vlada, čelnim ljudima međunarodnih organizacija i vođama raznih religija. Svim muškarcima i ženama dobre volje želim da uzmognu izgrađivati iz dana u dan, kao mirotvorci, dobru godinu! Neka Marija Bezgrješna, Isusova Majka i Kraljica mira, zagovara nas i čitavi svijet!

Iz Vatikana, 8. prosinca 2022.

Franjo